

# CURIERU ROMANU

Pretul prenumeratiei pentru Curierul Român impună cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar in parte unul quâte un galbenu.

Abonarea se face in Bucuresti, la

## Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA  
,SI  
Litterară.

Redactie si la D. Iosifu Romanovu; la judece la CG. Cărmuiri si la DD. Profesori.

Aqueastă foie ese de doé ori pe septemână, Martea si Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N<sup>o</sup>. 93.

BUCURESCI.

MARȚI, 10 DEKEMVRIE 1846.

## BUCURESCI.

Ku okazia deskdiri a obșteștii adunări, M. S. prea Înălțatul nostru Domn a pronunțat următorul cuvint:

### Domnilor Deputații ai Obicnuitei Obșteștii Adunări.

Mulțumirea ce simțu de a vă ședeă adunați împrejurul Meu este ku atât mai vie, ku cât se adaogă și dulcea nădejde că această zi va însemna epoca unei desvârșite uniri între Străpînire și obșteaska Adunare. Binele obșteii o cere, Domnilor, și iată viu a vă întinde o mînz care nu poate să vă fie blînuit. Mă kunoașteți și mai de mult; dar de patru ani încoașe, de când cereaska Provedință m'a kemat la Oblăduirea așeștii țări, ați avut prilej a vă încredința și mai bine că supț această inimă, ku totul încinată Patrii, niță s'a ivit, niță se va ivi vre o dorință sau vre o mișkare care să aibă alt sfîrșit de cât a ei înaintare și ferivire; și poșiu zice ku cel mai adănk sentiment de mulțumire că ale Meleșt ostenele nu au ramas zadarnice.

Înaltele doș Kurți, subț a kăroa umbrire Ne aflăm, au adăogă prin noș făcere de bine un nou drept la a Noastră rekunoștință, bine-voind a asigură pe temeluri mai deslușite și mai întinse interesurile negoșului Nostru.

Pe lingă dreptul de transit, Înalta Poartă neă rekunoskut și acela al reciprocității pentru kite mărșuri s'ar trimitte de aici in staturile Turzii, sau vor veni dintr'ăceștea in Prințipatul Nostru, supuse unele ka și altele tot la acela șamur de cință la sută. Deși astăzi modestul pavilion Român este okrotit in mările Împărăștii Otomane, întokmai ka și cele-lalte pavilioane; iar negoșul împreună ku agrikultura noastră nu din zi in zi o noș întindere.

Asemenea și oblăduirea Ruseaskă, prin cel din urmă al său traktat, a bine-voit a konsfinți nevătămarea dreptului vămilor noastre, rekunoskind mărșurile Rușești, kite vor veni în țara această, supuse la plată de cință la sută, fără osebire de locul de unde vor veni.

Putem dar nădejdui peste puțin un folos însemnat la veniturile Statului prin desvoltagea ce ne făgăduesk vămile noastre.

Un proiect de învoire ku Oblăduirea Moldavii se va da in cheretarea Dumneavoaștră, atîngător de o mai strînsă unire a interesurilor amîndorora Prințipaturilor prin ridicarea vămilor dintre dînsele, și împreunarea venitului lor, spre a se împărăți după o dreaptă analogie.

Nu a fost, Domnilor, întru a mea puțință a împreuna asemenea, prekum aș fi dorit, și venitul oknelor, spre derștarea unei de o potrivă vătămătoare konkurențe. Vă poșiu însă da încredințare că cel de astăzi venit al oknelor noastre, de nu va da prisos, nu va suferi însă niță o mișkorare. Spre o mai bună organizație a eksploatașii așeștii însemnate ramure de venit și întîmpinarea pagubii ce ne amerință pe viitorime, am sokotit de trebunință a aduce din streinătate ofișeri de mine ku toată cheruta eksperiență ka să se poată introduce despre această și la noi așelle înlesniri și îmbunătășiri ce științele și artele au adus in alte țări. Planurile despre propusele mărșuri au a se da întru a Dumneavoaștră kibzuire.

Dacă akum, Domnilor, vom întoarce privirea către starea Noastră cea din lăuntru, o vom găsio ferivire ka la niță o altă epocă, pe kît mărșinitele Noastre mijloace o iartă a fi. Voind a mă încredința însumi și mai bine despre această stare, m'am preumblat prin județe, și am dobîndit cele mai plăkute impresii, grășind pretutindena îndăștulare și înaintare; iar către Oblăduire, dragoste și încredere.

Năprasnika boală a vitelor, de și a turburat in vatra trecută această ferivire, dar grabnika ei mărșinire prin strașnețele mărșuri ce i s'au împotrivit, și îmbilșugarea ku care cereaska Provedință întru a sa către noi milostivire ne-a mîngiat, au făkut ka acela nenoroșire să treacă mai nesimțit. Așele mărșuri se vor urma ku strășnicie pînă kînd vom putea lua desvârșită încredințare că răul s'a știrpit ku totul.

Obșteaska liniște nu s'a blîntuit niță mărșar un minut in kurgerea așestor patru ani; și daka cei porniți la rele, amărșinduse pe sineș, au sokotit că vor amărși

privilegierea Străinilor, și că vor putea scăpa de pedepsa pravililor, unii ca așea nu au întreprins a se căi. Putem încă să ne fclim că țara noastră înfrățiază astăzi o siguranță pe kit s'ar putea găsi la Țelle mai mari și Țelle mai bine organizate Statuții, ku toate că pedepsile au ajuns a fi la noi mai ușoare de kit în ori kare altă parte, și osinda morții știți că în faptă este ku totul desființată. Dreptatea țere a murturisi aici, Domnilor, ku Țea mai adincă mulțumire, că lauda Țea mai mare despre așest rezultat se kuvine țelii spre bine firești aplekții a poporului Romn.

Așele deryrnytoare abuzuri țe se urma o dinioară făr șfială și arșea mai ku osebite pe lăkuitorul țaran, au lipsit; iar de și vor mai fi remas, șkrynd de privilegitorul okiu al Oblăduirei, privina este, Domnilor, că desvyrșita prefacere a moralului și desființarea țelilor nărviri sânt rezultaturile țele mai anevoe a se dobîndi, țerind vreme îndelungată și statornika buna-voință din partea așelora, țe prin a lor poziție sânt kemați a îndeplini îndatoriri publice. Astăzi însă unii ka așestia numai pot pricinui spre îndreptare că ar fi dobîndit posturile sau a lor înaintare prin vătămarea țării lor.

Țislete țe se isisery iarși ku toate țvutțile țe le înșoțesk, tokmelele satelor ku rekruiții, nekontenitele keltueli pentru klădirea piketurilor și ținerea piketașilor pe marginea Dunării, kare toate așesta, prekuș știți, era un isvor nekurmă de deryrnyare și de abuz, s'au desființat. Kutiile satelor, arșate de ori țe alte keltueli nekuvinyoase, se întrebunțează numai spre akoperirea trebuințelor pentru kare ele au fost dintru început întokmite. Îndatorirea ștenilor despre darea rekrutului să mărșinește la legiuita sumă de lei trei sute odată pentru șase ani, mărș și daka în kursul așestii vremi, pentru vre o pricină bine-kuvintată, ar fi îndatorăți a da nou rekrut în lokul așelui din țiu.

Nekontenitele plingeri din partea klăkașilor împotriva arendașilor s'au împuținat într'o proporție foarte însemnată prin strășniva mărșurilor țe s'au putut lua spre Țea prin puțină asigurare a dreptului fie-kărua.

Magaziile de rezervă s'au adus întru așea țe a fost voința pravilii a fi, un ajutor, adekă, șteanului pentru vreme de nerodire, făr vre o altă greutate pentru dînsul, de kât de a întoarce ku o mărș Țea țe va lua ku alta.

Mărșurile țe s'au întrebunțat spre a întâmpina lipsa de kare se amerința orașele din nerodirea anului trecut, nu numai au fost îndestule spre a akoperi toate trebuințele țelii din lăuntru îndestulării, dar încă m'au ertat a przi nevrțymate și interesurile negoțului prin sloboda eksportație.

Țerțetând și finanța noastră, vț veți putea îndestula, Domnilor, că, de și este departe de a koresponde ku trebuințele țe din zi în zi se desvolytează

mai mult, kăci ku un buget hotărît odată pentru tot d'auna, și kare, despre venit, nu lasă nădejde de adyogire, iar despre keltueli, să mărșinește la țele neapărute țe s'au putut prevedea într'o vreme kând încă nu întrassem pe drumul pe kare astăzi înaintăm, urmează firește a se înfrățea adese neajungeri, și a se lăsa multe trebuințe neîndeplinite; prin silința însă țe am pus, mijloacele țe avem nu sau kovyrșit, și a lor mikșorime s'au îndeplinit prin Țea mai strășnikă ikonomie. Kasa Vistierii este astăzi ușurată de ori țe datorie kare prin dobinzi adyoga la ale ei neajungeri, iar Balanța veniturilor și a keltuelilor ei s'ar przit ku kip de a lăsa pe fie-kare an un prisos adevrat spre a se putea akoperi mai multe keltueli ekstraordinare, prekuș țele țerute de noua întronare a Domnului, și altele asemenea neprevăzute țe s'au întâmplat în kurgeroa avestor din urmă ani. Toate țelle-lalte kase publice se află în Țea mai bună stare, înfrățind o rezervă însemnată, însă: kasele Magistraturilor aproape de un milion; kutiile satelor, aproape de trei milioane; ku toate keltuelile la kare așestia a trebuit să kontribuieze pentru deosibite îmbunțțiri țe privea la dînsule.

Kît despre miliția noastră, poțiu zice că a fost așea kare dintru început a tras Țea mai osebită din partemi îngrijire și luare aminte, ka una țe înfrățiază Țea din țiu kezșuire a liniștii obștești. Nu voiu vorbi aici, Domnilor, despre a ei dișiplină și beryție. Soldatul Romn va fi tot d'auna un model despre așesta. Dar despre a ei invyțtură, despre a ei bună țetere, despre înlesnirea slujbei, despre kite putea să rădiche moralul ei, nimic nu am perduto din vedere, întrind nekontenit în țelle mai mici amărunturi, și de nu ka pentru ței mai iubiți fi a marei famillii a kărua soartă imi este inkredințată, dar ka pentru așea țe au o mai mare trebuință de o mai de aproape privilegie. Numărul ei l'am înmulțit; hrana și îmbrăkmintea am îmbunțțit'o; amuniția am adyogat'o; tunuri iam dobîndit; komezii de invyțtură am întokmit în fie-kare Polk supt privilegia așelora din ostași noștri țe din Împăryteaska bună voință s'au fost priimit, după a mea țerere, în Polkurile Rusești; adyostiri iam klădit ori unde trebuința a țerut; o Kasarmă în Bukrești, alta la Kăriova, doș la okne. Una sută noșzevi și patru piketuri pe toată întinderea linii Dunării dela Vorçorova pînă la Siret; Spitalurile ei se pot sokoti despre toate țelle mai bine ținute și mai îndestulate. Voiu adyoga aici și întokmirea komezii de pompieri, kare, organizată întru toate militărește, pe lingă noșle asigurări țe dă despre arșarea împotriva fokului, este și un ajutor însemnat adyogat ostașilor noștri: și toate așesta, multe pe lingă mikșorimea mijloacelor noastre, puține pe lingă țele țe urează sufletul meu, s'au fclut făr niçi o împovărare adyusă niçi țării, niçi Vistierii, și mărșă kă sumele

cele hotărâte spre acoperirea keltuelilor miliții s'au kunoskut tot d'auna a fi de neajuns.

Aș fi fost norocit, Domnilor, de aș fi putut să vă vorbesc și despre îmbunătățiri aduse la partea judecătorească și la a obșteștii învățături. Din partemî am făcut și pentru acestea cele ce au fost prin puțin, neînchetînd ku privegieră, ku povața, ku străuirea. Dar cea din tîiu dintr'aceste două ramuri cerînd măsuri pravilnice spre străvilitrea pricinilor și o mai grabnică a lor săvîrșire; iar cea de al doilea, o mai desvîrșită organizație și mai potrivită ku cele de astăzi trebuințe ale soșietății noastre, prekum și un adaos însemnat de fonduri, aveam trebuință de kibzuirea și de științele Dumneavoastră.

Lucrări ce s'ar sokoti grele și neîndemnatice kear la Staturile cele mai bogate, s'au întreprins pe toată întinderea acestui Prințipat, din kare unele s'au săvîrșit, iar cele-lalte să urmează ku silință și ku toată cheruta din partemî privigere.

Înkisorile noastre remăseseză încă într'u acea stare într'u kare le lăsaseră veakurile trecut, înfățișînd o priveliște foarte mîhnitoare pentru ori ce inimă iubitoare de omenire. Multe dintr'acestea s'au dărîmat, și în lokule s'au rădikat, atît la oknele amîndouă, kît și la multe județe unde trebuința a cherut mai ku osebite, inkăperi kare s'ar putea kompara, și despre a lor konstruksie, și despre ținerea vinovațiilor, ku cele ce se văd în țările cele mai înaintate în țivilizație. Aș fi dorit, Domnilor să poțiu prenumăra și această îmbunătățire la cele ce s'au făcut în Kapitala noastră, prekum a și fost una din cele din tîiu ce a tras a mea luare aminte; dar lipsînd mijloacele, silit am fost a o amîna ku mîhnire, făcînd a pierde însă nădejdea kă peste puțin voi putea îndestula și această trebuință.

Stavila ce desprîzea Rumînia cea mică de cea mare, și aducea atîcea neîndemînări la ale lor komunikății, se va ridika pentru tot-d'auna prin kădîrea peste Olt a unui pod stăvîtor kare nădăjduesk kă în kurgerea verii viitoare va lua săvîrșire.

Keiml dela Brăila ce s'a început de sunt akum trei ani, de astăzi negoțului acele mari înlesniri și folosuri pe kare el de atîta vreme le cherea nekontenit și ku străuire.

Orașul Giurgîului s'a mîntuit de desvîrșita derăpănare ce'l amerința nekontenitele înecăciuni ale Dunării, și nu mă îndoesk kă akum va putea lua a cea desvoltare la kare il keamă a sa poziție.

Kapitala noastră a avut și ea partea sa din îmbunătățiri, prekum: stîrpirea bălții dela Chișmegiu, grădina publikă kare este astăzi cea mai frumoasă a ei podoabă, magaziile de îndestulare, fîntinele kare săvîrșînduse în anul viitor, vor putea îndestula o trebuință așa de vie și de obște simțite, în kât mulți,

întru zădarnika de atîtea ani a lor dorință, nu pot încă crede kă peste puțin se va îndeplini.

Un plan obșteșk de șosele și poduri spre împreunarea celor mai depărtate și mai însemnate puncturi a le acestui Prințipat a și început a se pune la multe părți în lucrare pe kât au ertat lipsa oamenilor ku kuyînțioasele științe, și neîndemînările ce înfățișază tot-d'auna la început organizația unei așa de întinse și de komplikate lucrări. Șoseala între Orșova și skela Kladovi s'a săvîrșit împreună ku toate grelele konstruksii ce primejdioasa poziție a lokului a cherut. Asemenea și aceea ce s'a început de la Rîul-Vadului spre Klîneni într'o poziție nu mult mai neîndemnatikă și mai primejdioasă este foarte înaintată, în kât în primăvara viitoare va putea lua a ei săvîrșire spre a se urma către orașul Rimnikul. S'a pus în lucrare și drumul despre Timesă către Kîmpina, unde și akolo are a se lupta cinevaș nekontenit ku împiedekările ce înfățișază natura lokalităților. Puteți însă fi inkredințați, Domnilor, kă aceste trei drumuri prin munții Karpați și alătura ku trei rîuri primejdioase se vor putea kompara peste puțin ku cele mai bune ce se văd în alte țări la asemenea lokalități. Am avut prilej a vizita dintr'aceste trei drumuri pe cele dintr'iu două, și kear în cheasul acesta mă aflu supt impresia sentimentului de mulțumire ce am cherkat văzîndule. Cele-lalte puncturi unde s'au început asemenea lucrări, sunt între Bukurești, Plocești și Buzău, și între Kraiova, Slatina și Pitești. Oblăduirea ajutorată de eksperința acestor din urmă doi ani, și de științele ku kare în tot kîrul să silește a se lumina, nădăjdueste a putea, pe de o parte, să îndrepteze, pe kât va sta puțin greșalele ce se vor fi întimplat, iar pe de alta, să dea pe anii viitori acesții mari întreprinderi o organizație mai sigură și mai înlesnitoare pentru lăkuitori, o întindere mai însemnată și o mai sporitoare aktivitate.

Vedeți dar, Domnilor, kă rezultatele ce s'au dobîndit pînă akum prin cherkările ce s'au făcut, sunt toate de fire a ne inkuraja să urmăm ku străuire într'u cea ce am început, făcînd a ne stînjini nici de neîndemînările ce vom mai întimpla, nici de îndelungarea vremii ce va trebui, nici de jertfele ce se vor chere, și kare am și îngrijit din început a se mîrgini prin pravilă la un număr de zile hotărâte; jertfa simțitoare negreșit pe lângă cele-lalte improvări la kare este îndatorat lăkuitorul sătean, dar foarte mică pe lângă acele ce i să chere mai înainte supt acelaș kuyînț de îmbunătățire a drumurilor, pierdute pentru dănsul kă și pentru obște, iar mai vărtos pe lângă marele folos ce i se făgădueste. Țivilizația într'u ku mulțumire akolo unde găsese kalemă lină și drumul ușor. Națiile pe kare ea a favorizat mai ku osebite, sint acelea, Domnilor, kare au știut să se lupte ku împotriyirile ce au întămpinat. Nu trebuie dar să pier-

dem a ceea din vedere, dăca vom a ajunge acolo unde au ajuns popoarele care au înțeput ca și noi.

Într-adevăr străduitoarele silințe, în mijlocul acesții de obște mișcări ce m'am nevoit a da către un viitor mai bun, nu era cu puțin a trece cu vederea îmbunătățirile cerute de starea mănăstirilor noastre, și a uita că pe lângă datoria la care ne supune Sfânta destinație a acestor lăcașuri, să adăogă și alta nu mai puțin Sfântă pentru noi; căci pe zidurile lor sânt scrise mare parte din analele Istoriei noastre, iar supt bolțile lor să părăzesc înkă suveniruri skumpe pentru noi. Acestor Sfântă datorie vom avea norocirea de a o vedea peste puțin îndeplinită. Mănăstirile noastre se vor rădica din ruinele lor mai murețe și mai falnice. Bistrița să sâvârșăste; Dealul înaintează; Tismana, Kozia și Argeșul se vor încheie în primăvara viitoare.

Acestea au fost faptele și urmările mele de când am luat kirma Oblăduirei; ele răspund îndestul la toate virlene plămăiri cu care niște kugetori de râm s'au muncit a împărăția neodihna în obște. Am dat, Domnilor, Patrii noastre tot așea ce puterile m'au ertat de aî da, și dăca vre odată m'am întors cu gândul către mine, a fost numai ca să mă întreb de aș putea să'i dau mai mult. Duhul, supas la a omenirei slăbiciune, poate să se fi amăgit; dar kugetul a rămas kurat, și pricina amăgirii o veți găsi tot-d'auna întru a rîvnei nemărginire. Îmbrățișat de Dumnezeuoastră, luminat de a Dumnezeuoastră experiență și știință, voi putea înainta cu pas mai sigur spre ael sfârșit întru care se mărginește toată a mea dorință și ambiție. Iar Dumnezeuoastră, pe lângă a mea iubire și rekunoștință, veți dobiâdi o respătire mai dulce în dragostea, konsiderația și rekunoștința obștii.

(din Ves. Rom.)

## O R Ţ I U N E.

(Din Foaia de Minte, inimă și Literatură.)

Fiindcă patria cuprinde în sine mai multe bunătăți, și este mama, care mai întâi neau iubit, mai cu mare mulțumire întru adevăr suntem datori, de cât mamei ceii fiirești. Grăiește marele orator al Romanilor Cicerone în karta I. despre republika romană.

În minutele azelea, când sufletul afund gîndește, când omul să pogoare în cunoștința sa, căruî dorință smerite arată, ce de lume trănuisă; pieptul afund bate, pentru fericierea umanității, simte ferbinte pentru patrie, și a ei libertate, e aprinsu pentru totu ce e mare, bun și frumosu. Acestor ursita fiecăruî om de cinste, datorința fiecăruia, ceși cunoaște stima către sine, și stima altora — asfelu lucră azelea fiind numai, ce au gustat din dulcețile virtuții și a bunului; și pe dreptul, pentru că cinstea de a înainta

binele komun, e negreșitu mărîtă, frumosu este viața a șio aduce jurtă la altariul nației, — a mintui de întunereku o patrie iubită, și ai face pămîntul plăcut înălțînd kultura științifică și morală la un grad mai însemnatu. Acestor glasul cunoștinți, glasul veșnicului adevăr, ce îndatoriază pe fiecăre omu, ca o lege pozitivă, ce de mult rezună în muntele cunoștinței, în zioa așea pompoasă și strălucită, când sau înskut cunoștința, ce la al său tribunal supune pe eroii ceî vestiți, prekum și pe ceî ce viața șio veștezesku cu lanțuri de răkat. Răkatu! ce adoarme legi, datorii, renumiri, ce gloria umilește, ce nimiku are sfîntu. Mare este puterea cunoștinței Romanilor, și naltă în toată privința țaria ei, nu să înfiorez ceî ce dreptatea și virtutea, care în cheriri sunt surori dulci, au părătrato și pedearpa privesku înaintea okilor de pururea, ceî ce vrednicia n'au întinat. Grăiește marele orator al Romanilor Cicerone pentru Milone. — Iubeșteți ființa! — sună spiritul veacului, ah! și omul neobișnuindus glasul cunoștinței al avea de lege pentru totudeauna, și trasu fiind nu arareori de patimi, ce greu l'apasă, legi sfinte kalkă cu un picioru ne-legiuitu, ne gîndid că e răkatu, sau că e firește oprit.

Acesta era ursita vrednicilor auzitori! și veacurilor care nu mai sunt, idea patriei era un nume, fără lucrare, cuvintele marinosului roman era date uitării: Ego sic vivam, quasi sciam, me patriae esse natum. Idea răcui un visul al fantazii, eho fără simțire, simțirile korporale cu aspre katene, ținea legată umanitatea, veritătii sta ne arătate, timpul era jurtă singur tăceri, și răciunea în lung timpu a fost eklipsitu. Triste timpuri pentru umanitate! veacuri nenorocite, firearu date uitării; dar timpul batr este doftorul tuturor, nu va da totuș uitării epoha așea. Treku anii, veacuri să dau uitării, să rumpe și noaptea kruzimelor. Umanitatea face planuri, toate le pune în lucrare, cu un zel ferbinte grăbește, către un skopu interesantu pentru publiku; însă durere! în mijlocul ostenelelor, când răvna e mai aprinsă, zelul mai ferbinte, părătrunde vîntul patimilor, skimbă propunerea, rămînu suflete însătate, ce cu dorință aștepta, ca să se îndulciască din frukturile unui veacu asfelu de luminatu. Iată amorul patriei, iubirea nației nu bătura aici afundu în pieptul omenimei, și virtutea o afli a fi pornită de patimi. Amorul patriei, a nației va fi obțelul kăvintării mele. Zăule! la tine appellez, știindu că fără tine mintea omenască pere, viața rămîne amorțită, nimiku sună dulce; — la tine cel ce ești în tronul mărirei, în așea glorioasă vedenie, pe care numai dreptilor le este ertatu a te vede varsă din cheriri, roa pe a mea frunte. Iar la voi prea vrednicilor auzitori de askultare mă rog.

(Va urmă.)